

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Фізико-технічний факультет
Кафедра прикладної фізики і матеріалознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація наукової діяльності

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Освітня програма Vсі
Спеціальність Vсі
Галузь знань Vсі

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Організація наукової діяльності
Викладач (-і)	д.ф.м.н., проф. Ільницький Р.В.
Контактний телефон викладача	(0342)783508
Е-mail викладача	roman.ilnitsky@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>У процесі вивчення дисципліни «Організація наукової діяльності» здобувачі наукового ступеня доктора філософії оволодівають необхідним обсягом знань про роль і місце науки у розвитку суспільства, види та особливості організації наукового дослідження, його методологічні принципи і методи, технологію планування пошукової діяльності, особливості пошуку інформації для проведення наукових досліджень, організацію роботи над написанням наукових праць (статей і монографій) та презентацією наукових доповідей, особливості проведення теоретичних та експериментальних наукових досліджень, базові особливості конкурсів та грантів, менеджмент наукових проєктів, інтелектуальну власність та авторське право.</p> <p>Під час семінарських занять у аспірантів формуються уміння організовувати власну науково-дослідну роботу, здатність самостійно планувати її і підбирати адекватні методи, будувати наукові гіпотези і моделі, ставити педагогічні експерименти, здійснювати математичну обробку та інтерпретацію результатів дослідження, узагальнення та оформлення його результатів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета навчальної дисципліни – сформувати у аспірантів системне уявлення про особливості організації та фінансуванні академічного, галузевого, вузівського та корпоративного секторів науки в Україні та за кордоном, дати методичні рекомендації з планування та виконання фундаментальних і прикладних досліджень, з написання і захисту дисертацій, організації проєктної діяльності у науковій сфері.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – освоєння понятійного апарату; – вивчення феномена наукового потенціалу і його складових; – вивчення фундаментальних, прикладних методів дослідження; – вивчення системи управління науковими дослідженнями в академічному, галузевому, вузівському і корпоративному секторі науки; – вивчення методичних основ планування, виконання та оцінки результативності наукових досліджень; – вивчення характеристики національних і зарубіжних фондів фінансування наукових досліджень і порядок оформлення заявок на гранти; – надбання знань щодо вимог до виконання та захисту дисертацій для здобуття рівня PhD та ступеня доктора наук. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності:

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
семінарські заняття	20
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I, II	Всі	перший	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин		
	лекція	семінарське заняття	самостійна робота
<p>Тема 1. Вступ. Наука й наукові дослідження в сучасному світі. Виникнення та еволюції науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. Види та ознаки наукового дослідження. Методологія і методи наукових досліджень. Організація наукової діяльності в Україні. Наука в епоху стрімкого розвитку інформаційних технологій.</p>	2	1	6
<p>Тема 2. Технологія наукових досліджень. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Характер задач, що стоять перед дисертантом та послідовність їх вирішення. Ефективна програма роботи (менеджмент та «самоменеджмент» дисертаційного дослідження). Характер навчання при виконанні власного наукового дослідження. Роль знання іноземної мови. Роль накопичення фактичних наукових даних.</p>	4	2	12
<p>Тема 3. Пошук інформації. Що необхідно читати науковцю? Як знайти потрібну статтю? Використання сучасних інформаційних баз даних. Використання електронної пошти, професійних соціальних мереж та контакти з автором. Бібліотеки наукових інституцій. Як читати наукову статтю: проблеми, що виникають перед початківцем. Типи наукових публікацій. Вибір автора. Статті колег і керівника. Технології опрацювання наукової публікації. Ефект «нерозуміння», рекомендації з підвищення ефективності читання. Типи читання: побіжне, оглядове, глибоке. Читання під власну проблему – шлях до ефективного поглиблення знань. Аналіз статті. Обов'язкові помітки. Виділення важливого. Приклади технологій формування літературного огляду наукової задачі.</p>	4	2	12
<p>Тема 4. Теоретичні дослідження. Задачі і методи теоретичних досліджень. Розділення і об'єднання елементів досліджуваної системи. Поняття про загальну теорію систем. Етапи теоретичних досліджень: аналіз реальної суті процесів і явищ, гіпотеза дослідження, розробка моделі, процес математичного обґрунтування, аналіз теоретичних розв'язків, формулювання висновків. Застосування математичних методів у дослідженнях. Математичне формулювання задачі (математична модель). Математичний апарат побудови моделей досліджуваних об'єктів. Попередній контроль вибору математичної моделі: метод аналізу розмірностей, величини порядків, контроль характеру залежностей, перевірка екстремальних ситуацій, граничні умови, математична (логічна) замкнутість, реалістичність розв'язання, стійкість моделі.</p>	4	2	12

<p>Тема 5. Експериментальне дослідження. Класифікація, типи і задачі експерименту. Підготовка та проведення експерименту. Поняття про генеральну та вибіркочну сукупність. Способи формування вибірки, її репрезентативність. Характеристики типів вибірки, вимоги повноти, надійності і технологічності. Вибір засобів вимірювання та реєстрації даних експерименті. Рівні вимірювальних величин (номінальний, порядковий, інтервальний, відношень). Статистичні методи обробки результатів експерименту. Вибір програмних середовищ для опрацювання експериментальних результатів. Графічне опрацювання та представлення результатів дослідження.</p>	4	2	12
<p>Тема 6. Робота над написанням наукових праць (статей і монографій) та презентація наукових доповідей. Проблеми написання власної наукової статті. Визначення предмету і головної ідеї майбутньої статті. Вибір журналу. Ознайомлення з вимогами редколегії. Формування плану статті. Визначення авторів, що зверталися до близької теми. Повторне читання статей цих авторів урахуванням власного результату. Чітке визначення питання, в якому досягнуто прогресу. Короткий систематичний огляд існуючих робіт. Основні вимоги до статті високої якості. Розподіл матеріалу за розділами. Обов'язковий детальний аналіз результатів. Висловлювання подяк. Робота з видавництвом і рецензентами. Повага до зауважень. Правила оформлення публікацій. Використання програмних середовищ для оформлення наукових робіт (статей, монографій, дисертацій, авторефератів, підручників тощо). Вибір і підготовка матеріалів в вигляді таблиць, графіків, діаграм. Використання програми Microsoft PowerPoint та інших програмних продуктів для ефективною презентації результатів наукової роботи.</p>	4	2	12
<p>Тема 7. Виконання й захист кандидатських і докторських дисертацій. Дисертаційні роботи та їх види. Загальна методика виконання дисертаційного дослідження. Вибір і затвердження теми дисертації. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації з теми дисертаційного дослідження. Написання огляду літератури до дисертації. Виклад змісту та структура дисертації. Структура дисертації. Вступ до дисертації. Основна частина дисертації. Висновки до дисертації. Список використаної літератури і джерел. Додатки до дисертації. Оформлення дисертаційної роботи. Автореферат дисертації та методика його написання й оформлення. Попередня експертиза (попередній захист) дисертації на кафедрі. Подання дисертації до Спеціалізованої вченої ради. Прилюдний захист дисертації. Оформлення документів для подання атестаційної справи.</p>	4	2	12

<p>Тема 8. Організація роботи в науковому колективі. Принципи управління науковими колективами: принцип інформованості про суть проблеми, принцип превентивної оцінки роботи, принцип ініціативи знизу, принцип тотальності, принцип перманентного інформування, принцип неперервної діяльності, принцип індивідуальної компенсації, принцип врахування особливостей сприйняття інформації членами наукової групи. Робота з документами. Організація ділового спілкування і переписки. Наради і їх роль в управлінні колективами. Використання хмарних сервісів GOOGLE у науковій та науково-організаційній діяльності. Психологічні аспекти взаємодій у науковому колективі. Етика наукової роботи. Крадіжки та обман в науці. Плагіат та автоплагіат. Приклади етичних кодексів наукових товариств і об'єднань. Причини, що стимулюють обман у науці. Фактори, що викликають неетичну поведінку. Вчений як вчитель, консультант, керівник та громадянин. Наукова репутація та її значення.</p>	4	2	12
<p>Тема 9 Конкурси та гранти – базові питання. Конкурси та грантові і стипендіальні програми як шлях підвищення якості та ефективності наукових досліджень. Вибір програми. Збір інформації про програму і критерії відбору. Пакет документів. Дедлайни. Акцент на програмі, яка прямо стосується наукової спеціалізації в Україні. Рейтинги науковця. Роль іноземної мови. Роль громадської діяльності. Роль наукових досліджень на актуальну нині тематику. Можливості застосувати отриманий досвід для імплементації в Україні. Впевненість у собі як основний фактор. Причини провалів. Академічне (CV) резюме – правила написання. Есе (мотиваційний лист) – правила написання. Важливість мовних міжнародних іспитів. Рекомендації від науковців, викладачів, роль та форма.</p>	4	2	12
<p>Тема 10. Менеджмент наукових проєктів. 10.1 – Класичний проєктний менеджмент в науці. Фактори, що визначають наукову діяльність як проєкт. Час, ресурси, обсяг та їх співвідношення. Життєвий цикл проєкту. Визначення та роль проєктного менеджменту на кожному етапі життєвого циклу проєкту. Стейкхолдер- менеджмент. Матриця стейкхолдерів як живий документ. Менеджмент ризиків. Побудова реєстру ризиків і робота з ним. План роботи з ризиками. Пом'якшення наслідків, використання або уникнення ризиків. Можливості та позитивні ризики. Налаштування комунікації – правила, канали, план комунікації. Декомпозиція, пріоритизація та оцінка поставлених задач. WBS. Костменеджмент. EVM як основний інструмент для моніторингу здоров'я проєкту. Завершальні задачі менеджменту. Пост-мортем процеси та Ретроспектива. Створення та оновлення Бази знань проєктної групи. 10.2 – Гнучкі принципи та технології ведення наукових проєктів Поняття про Lean-методологію – TPS та Kanban. SCRUM.</p>	4	2	12

Тема 11. Інтелектуальна власність та авторське право. Поняття інтелектуальної власності Суб'єкти інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності. Захист та охорона інтелектуальної власності. Авторське право.	2	1	6
Разом	40	20	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має на меті перевірку знань здобувачів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості (усні відповіді, доповіді, дискусії, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування, контрольні роботи).</p> <p>Оцінки отримані здобувачами, виставляються в електронні академічні журнали в 100 бальній шкалі.</p> <p>Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточне оцінювання – 80 балів; – самостійна робота – 10 балів; – індивідуальне завдання – 10 балів. <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання, самостійну роботу та індивідуальне завдання відповідно до їх розподілу у електронному журналі.</p> <p>Підсумкова залікова оцінка виставляється на останньому практичному занятті.</p> <p>Результати оцінювання заносяться до електронних екзаменаційних відомостей та індивідуальних планів навчання здобувачів освіти.</p> <p>Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS за схемою:</p> <p>Зараховано – «відмінно» (90-100 балів) – (А – за шкалою ECTS)– здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано – «добре» (70-89 балів) (за шкалою ECTS: 80-89 – В; 70-79 – С) – здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності у розв'язках;</p> <p>Зараховано – «задовільно» 50-69 балів (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E) – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;</p>
--	---

	<p>Незараховано (менше 50 балів) (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F) – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Здобувач виконує контрольні роботи головною метою яких – перевірка ступеня засвоєння здобувачами теоретичних положень курсу. У разі відсутності здобувача при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття.</p>
Семінарські заняття	<p>Семінарські заняття проводяться з метою формування у здобувачів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і практичні навички з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань здобувачів.</p>
Самостійна робота	<p>Загальний обсяг годин самостійної роботи здобувача, що відводиться на вивчення дисципліни «Організація наукової діяльності» складає 120 год.</p> <p>Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.</p> <p>Оцінювання самостійної роботи проводиться за окремим розкладом під час тижнів контролю за самостійною роботою. Оцінки, отримані здобувачами вищої освіти вносяться до журналу занять навчальної групи та враховуються при визначенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Максимальну оцінку 100 балів здобувач може отримати протягом семестру за всі види контролю в межах семінарських занять, за самостійну роботу та індивідуальне завдання.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю: залік.</p>

7. Політика курсу

Письмові роботи: здобувач повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання, а для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

Здобувачам вищої освіти, які не отримали оцінку за підсумковий семестровий контроль, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіка ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>). Списування під час виконання завдань заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

У здобувачів є можливість отримати додаткові бали пройшовши онлайн курси на навчальних платформах Prometheus, Coursera тощо. Слід враховувати, що приймаються сертифікати, які розширюють чи поглиблюють знання з дисципліни. Попередньо здобувач повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу: roman.ilnitsky@cnu.edu.ua).

Результати неформальної освіти визнаються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://surl.li/xpiocw>).

При використанні технологій штучного інтелекту здобувачі повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: <https://surl.li/zntjtk>).

8. Рекомендована література та інші джерела

1. Гордієнко С.Г. Молодому науковцю коротко про необхідне: наук.-практ. посіб. К.: КНТ, 2007. 92 с.
2. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: навч. посіб. Х.: НТУ «ХП», 2009. 142 с.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
4. Дорожовець М.. Опрацювання результатів вимірювань. Львів, Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2007. 622 с.
5. Ільницький Р., Процишин Н. Зміст підготовки аспірантів у вищих навчальних закладах України. Науковий вісник Східноєвропейського університету імені Лесі України. 2016. Т.2(304). С. 44-52.
6. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: «Слово», 2009. 240 с.
7. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студ., курсантів, аспірантів та ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
8. Краснобокий Ю.М. Словник-довідник науковця-початківця. Науковий світ, 2000. 83 с.
9. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2006. 192 с.
10. Мельник О.О. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 215 с.
11. Поліщук О.П. Методологія наукових досліджень : базові поняття, тести та інструктивно-методичні вказівки до їх виконання: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 17 с
12. Понікаров В.Д., Єрмоленко О.О., Медведєв І.А. Авторські права та інтелектуальна власність. Підручник. Х: ВД «ІНЖЕК», 2008. 304 с.
13. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посіб. К.: НУХТ, 2022. 385 с.
14. Староста В.І. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Вид. 2-е, випр. і доп. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 72 с
15. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій. К.: Академвидав, 2004. 207 с.
16. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: «Слово», 2003. 235 с.
17. Ципеліус Р. Юридична методологія / Переклад, адаптація, приклади з права України і список термінів Р.Корнута. – К.: Реферат, 2004.
18. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 6-е вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2011. 311 с.
19. Шклярський В.І. Методологічні основи наукових досліджень: конспект лекцій. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2006. 127 с.
20. Project Management Institute. (2017). A guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK guide) (6th ed.).
21. Making Things Happen (by Scott Berkun). Released March 2008/ Publisher(s): O'Reilly Media, Inc.
22. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/21_2_2018ua/4.pdf
23. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-02/dubov_infsus-31058.pdf

Додаткова

24. Антошкіна Л.І., Стеченко Д.М. Методологія економічних досліджень: підручник. К. : Знання, 2015. 311 с.
25. Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи: навч. посібник для студентів та викладачів вищ. навч. закладів. К.: Форум, 2000. 271 с.
26. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: підручник для студентів економ, спец, вузів. 3-е вид., перероб. і доп. К.: Вища школа, 2011. 271 с.
27. Закон України Про науково-технічну інформацію. Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, N 33, ст. 345. 17.18. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність. ВВР, 1992, N 12, ст. 165.
28. Інформаційні ресурси <https://www.google.com.ua/>
29. Кизим М.О., Дороніна М.С., Хаустова В. С., Методологія і технологія наукових досліджень. Економічні науки (у схемах, визначеннях, прикладах) : навч. посіб. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. 56 с.
30. Клепко С.Ф. Наукова робота і управління знаннями: навч. посіб. Полтава: ПОППО, 2005. 201 с.
31. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: Слово, 2009, 239 с.
32. Меліх О.О., Немченко В.В. Особливості наукових досліджень в економіці. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2021. № 2. С. 222-226. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wpcontent/uploads/2021/08/2021-2-en-40.pdf>
33. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. – Київ: К.І.С., 2018. – 424 с.
34. Радіонова І., Румик І. Методологія наукових досліджень в економіці: традиційний та оновлений підходи. Вчені записки Університету «КРОК». 2024. 1(73). С.11–19. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-11-19>
35. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: ІЗМН, 1997. 244 с.
36. Сидоренко В.К., Дмитренко П.К. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К., 2000. 260 с.
37. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. К.: Знання, 2005. 309 с.

Викладач**Роман ІЛЬНИЦЬКИЙ**